

NATUURHISTORISCHE EN ANDERE NOTITIES NATURAL HISTORY AND OTHER NOTES

Privé uitgave: H.K. Mienis, Kibboets Netzer Sereni, IL-7039500, Israël
Privately published: H.K. Mienis, Kibbutz Netzer Sereni, IL-7039500, Israel

Downloadable from: http://israel-nature-site.com/?page_id=1872%E2%80%8F

INHOUD-CONTENTS

Voorwoord – Preface.....	2
Mienis, H.K.: A case of predation on a Turkish gecko <i>Hemidactylus turcicus</i> by the Common Myna <i>Acridotheres tristis</i> in kibbutz Netzer Sereni	3
Mienis, H.K.: Encounters with terrestrial beetles in kibbutz Netzer Sereni, 1. A first find of <i>Anoxia orientalis</i> (Krynicky, 1832)	6
Mienis, H.K.: Wie kan mij aan een naam helpen voor deze Muur-soort <i>Stellaria</i> gefotografeerd langs een zijweg van de Harddraversweg in Joure, Friesland?	8
Mienis, H.K.: A second record of the Harlequin or Asian ladybird beetle <i>Harmonia axyridis</i> from kibbutz Netzer Sereni, Israel	9
Mienis, H.K.: Het jaar 1963: toen je nog zeldzame wetenschappelijke publikaties kon kopen voor een appel en een ei op het Amsterdamse Waterlooplein	11

Voorwoord

Dit 19de nummer van 'Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes' bevat opnieuw vijf korte notities gebaseerd op vondsten, waarnemingen of studies gedaan in Nederland of Israël.

Deze nieuwsbrief is voorlopig gepland als een kwartaal uitgave. Van elk nummer zullen 50 gelijktijdig gedrukte exemplaren verschijnen die voornamelijk bestemd zijn voor bibliotheken van instituten en museums. Daarnaast is elk nummer ook gratis elektronisch verkrijgbaar via de website van mijn collega en vriend Oz Rittner:

http://israel-nature-site.com/?page_id=1872%E2%80%8F

Hoewel deze uitgave geheel voldoet aan de eisen die de 'Internationale Commissie voor Zoologische Naamgeving' gesteld heeft voor een wetenschappelijk tijdschrift, zullen in dit tijdschrift geen artikelen gepubliceerd worden die van invloed zijn op de naamgeving van een of andere wetenschappelijke eenheid.

Artikelen mogen overgenomen worden mits de schrijver daarover geïnformeerd is en de bron genoemd wordt.

Deze publikatie wordt geïndexeerd in de Zoological Record.

Ondertussen heeft deze publikatie een officieel 'International Serial Standard Number' ontvangen:

ISSN 2518-5705

Preface

This 19th issue of 'Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes' contains again five short notes based on finds, observations or studies made in the Netherlands or Israel.

This newsletter is planned for the meantime as a quarterly. Of each number 50 simultaneously printed copies will appear which are primarily intended for libraries of institutes and museums. In addition each issue is downloadable free of charge by means of the website of my colleague and friend Oz Rittner:

http://israel-nature-site.com/?page_id=1872%E2%80%8F

Although this publication meets the standards of a permanent scientific journal as stipulated by the 'International Commission for Zoological Nomenclature' no articles will be published in this journal which will influence the nomenclature of a certain taxonomic unit.

Articles may be reprinted on the understanding that the author is informed about it and the source mentioned.

This publication is being indexed in the Zoological Record.

In the meantime this publication has received an official 'International Serial Standard Number':

ISSN 2518-5705

**A case of predation on a Turkish gecko *Hemidactylus turcicus* by
the Common Myna *Acridotheres tristis* in kibbutz Netzer Sereni**

Henk K. Mienis

Kibbutz Netzer Sereni, IL-7039500 Israel

mienis@netzer.org.il

**Een geval van predatie op de Turkse huisgekko *Hemidactylus turcicus* door
de Treurmaina *Acridotheres tristis* in kibboets Netzer Sereni**

Op 1 juni 2018 voerde ik wat werkzaamheden uit in de tuin van mijn dochter in kibboets Netzer Sereni, Israel. De aanleiding daarvoor was de aanwezigheid van een zeer giftige Palestijnse adder *Daboia palaestinae* nabij de ingang tot haar huis ongeveer 2 meter van een looprek op wielen waarin haar 5 maanden oude baby lag te slapen. Bij het verwijderen van een wildernis aan onkruid deden een aantal invasieve Treurmaina's *Acridotheres tristis* zich te goed aan de insecten en andere ongewervelde dieren die te voorschijn kwamen bij het uittrekken van het onkruid. Een van de maina's ving echter een veel grotere prooi hetgeen een Turkse huisgekko *Hemidactylus turcicus* bleek te zijn. Diverse andere maina's probeerde de prooi van de gelukkige jager te stelen en daarom werd de gekko in zijn geheel doorgeslikt. In het verleden heb ik reeds over een geval van predatie van een Turkse huisgekko door een Merel *Turdus merula* in Netzer Sereni gerapporteerd.

On the 28th of May 2018 a medium-sized Palestine viper *Daboia palaestinae* was spotted near the entrance to the house of my daughter Dana Mienis in kibbutz Netzer Sereni and only at a distance of less than 2 metres from the baby-walker in which her baby girl was sleeping. The poisonous snake was finely caught and permanently removed from that area but not before it had bitten the family cat in the face. As a result of the attack the latter was walking around with a heavily swollen left side of her head for two days, but recovered completely.

This encounter with the only poisonous snake among the 13 different snake species known to occur in kibbutz Netzer Sereni, urged the author to clean the area of the house where this event occurred from excessive weeds on the 1st of June 2018.

This work caught immediately the attention of several Common Myna's *Acridotheres tristis* (Fig. 1), an extremely common invasive species in the kibbutz and elsewhere in Israel (Holzapfel *et al.*, 2006). Any insect disturbed by pulling out the weeds, was caught by them. The Myna's were even so daring that they picked up some "delicacies" (in their eyes!) between my spread legs.

At one time a Myna caught a larger wriggling prey which was not only seen by me but also by several other Myna's which tried to steal it from the original hunter. That gave me the opportunity to see that the prey consisted of a medium sized Turkish gecko *Hemidactylus turcicus* (Fig. 2), a species seen everywhere in and around the buildings in the kibbutz. Probably due to the presence of the other Myna's the gecko was swallowed quickly by its lucky captor.

Fig. 1: Common Myna *Acridotheres tristis* on a lawn in Netzer Sereni
(Photograph: Henk Mienis)

Fig. 2: Turkish gecko *Hemidactylus turcicus*
(Photograph: Henk Mienis)

Since the Common myna is a starling-like bird it is an omnivorous one. It feeds on insects, arachnids, crustaceans, reptiles, small mammals, seeds, grain and fruits and discarded waste from human habitation. It forages on the ground among grass for insects, and especially for grasshoppers, from which it got the generic name *Acridotheres* which means "grasshopper hunter" (Wikipedia, 2018).

This case of predation of a Turkish Gecko by a Common Myna might be one of a kind, although as an omnivorous species it is possible that geckos are regularly eaten by this invasive bird species in Israel.

In each case it is not the only bird in kibbutz Netzer Sereni which has been observed eating a Turkish gecko. In September 1975 I watched how a Blackbird *Turdus merula* caught a 10 cm long *Hemidactylus turcicus* and swallowed it (Mienis, 1980).

In the nomenclature of the reptile species mentioned in this note I followed Bar & Haimovitch (2018).

References

- Bar, A. & Haimovitch, G., 2018. [A Field Guide to Reptiles and Amphibians of Israel.] 2nd Revised Edition. 247 pp. Nature and National Parks Authority, Jerusalem. [In Hebrew]
- Holzapfel, C., Levin, N., Hatzofe, O. & Kark, S., 2006. Colonisation of the Middle East by the invasive Common Myna *Acridotheres tristis* L., with special reference to Israel. Sandgrouse, 28 (1): 44-51.
- Mienis, H.K., 1980. Blackbirds feeding on reptiles. British Birds, 73 (8): 356.

Website

https://en.wikipedia.org/wiki/Common_myna

**Encounters with terrestrial beetles in kibbutz Netzer Sereni, 1.
A first find of *Anoxia orientalis* (Krynicky, 1832)**

Henk K. Mienis

Kibbutz Netzer Sereni, IL-7039500 Israel

mienis@netzer.org.il

**Ontmoetingen met terrestrische kevers in kibboets Netzer Sereni,
Een eerste vondst van *Anoxia orientalis* (Krynicky, 1832)**

Een vondst van een 30 mm lang vrouwtje van de Oosterse anoxia *Anoxia orientalis* (Krynicky, 1832), een soort mei-kever behorende tot de Melolonthinae onder de Scarabaeidae, in kibboets Netzer Sereni, Israel, is hier in het kort beschreven. Deze vrij grote kever komt algemeen voor in de Levant en is ook bekend uit Oost-Europa and het noord-oostelijk deel van de Middellandse Zee: van het uiterste zuidelijke gedeelte van Italië (inclusief Sicilië) via de Balkan naar Turkije. De engerlingen (larven) voeden zich met de wortels van planten, over het voedsel van de volwassen kevers bestaat geen informatie.

In the past I have written several times about terrestrial beetles observed in kibbutz Netzer Sereni in Israel. Most of these short notes were based on beetles attracted to a light trap operated on the verandah of our house (Mienis, 2016 & 2017b-c) or which were seen on the Chinese roses *Hibiscus rosa-sinensis* in our garden (Mienis, 2017a).

Some species among the terrestrial beetles are seen almost everywhere on a daily base during the dry season, others are present only during the rainy season. During the nights or early in the morning when it is still dark outside often single specimens of unusual species are sometimes encountered under lanterns along the roads in the kibbutz. This happened for example on the 3rd of July 2018 when I was on my way to catch the first train in Beer Yaaqov to the Tel Aviv University.

Under a lantern along the road between the kibbutz theatre-hall and the children playground a fairly large beetle was seen with grey longitudinal stripes on the elytra. Since I have usually some vials in my bag, I took the 30 mm long beetle with me to the university where my colleague Oz Rittner identified it immediately as a female *Anoxia orientalis* (Krynicky, 1832), belonging to the Melolonthinae of the family Scarabaeidae. Since the Maybeetles are belonging to the Melolonthinae, our beetle is here-and-there called the Eastern Maybeetle.

Anoxia orientalis occurs widely in the Levant, elsewhere it is also known from Eastern Europe and the extreme southern part of Italy and Sicily. In all these areas it is mainly active in mid-summer (June-August) and therefore the common name Eastern Maybeetle is somewhat misleading. The "Hebrew" name Eastern anoxia as used by Oz Rittner on his website is therefore more appropriate. The picture of *Anoxia orientalis* from that website is here copied in Figure 1.

Little is known about its food except for the fact that the grubs are feeding on the roots of plants.

Acknowledgement

I like to thank Oz Rittner (the Steinhardt Museum of Natural History, Tel Aviv University) for identifying the Scarabid beetle and for his permission to use the photograph from his website.

Fig. 1: *Anoxia orientalis* (Krinicki, 1832)
(Photograph: Oz Rittner)

References

- Mienis, H.K., 2016. Activity pattern of the Cockchafer *Pachydema albipilis* in Kibbutz Netzer Sereni, Israel, in 2016. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 11: 7-9.
- Mienis, H.K., 2017a. A note on Coccinellidae found on the Chinese rose *Hibiscus rosa-sinensis* in a garden in Kibbutz Netzer Sereni, Israel. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 13: 9-10.
- Mienis, H.K., 2017b. Activity pattern of the Cockchafer *Aplidia chaifensis* in Kibbutz Netzer Sereni, Israel, in 2017. *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 14: 3-4.
- Mienis, H.K., 2017c. A first record of the Harlequin ladybird *Harmonia axyridis* from Israel (Coleoptera, Coccinellidae). *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 14: 5-7.

Website

http://israel-nature-site.com/?page_id=102

Wie kan mij aan een naam helpen voor deze Muur-soort *Stellaria* gefotografeerd langs een zijweg van de Harddraversweg in Joure, Friesland?

Henk K. Mienis

Kibboets Netzer Sereni, IL-7039500 Israël

mienis@netzer.org.il

Who can identify this Chickweed *Stellaria* species photographed along a side road of the Harddraversweg in Joure, Friesland?

In autumn 2017 I photographed along a road in Joure, Friesland, the Netherlands, a puzzling Chickweed *Stellaria* species. It looks very much like *Stellaria media* but the petals are distinctly longer than the sepals and the anthers are white instead of the usual red to a rusty-brown in true *Stellaria media*.

In de eerste helft van oktober 2017 heb ik een *Stellaria* soort gefotografeerd langs een naamloze zijweg van de Harddraversweg tussen de Boeresingel en de Omkromte. Deze Muur of Vogelmuur soort (Fig. 1) kan als volgt beschreven worden:

Hoogte ongeveer 15 cm, stengels stevig, rechtopstaand met korte beharing, blad puntig eirond eveneens met korte beharing, kelkblaadjes korter dan de vijf kroonblaadjes, kroonblaadjes heel diep ingesneden, helmknoppen wit.

Fig. 1: Een Muursoort *Stellaria* species langs een weg in Joure
(Foto: Henk Mienis)

Tot nog toe ben ik er niet ingeslaagd om deze *Stellaria* soort op naam te brengen. Is het mogelijk dat het hier gaat om een gekweekte soort die meestal als *Stellaria media* verhandeld wordt maar van de echte *Stellaria media* afwijkt door het bezit van kortere kelkblaadjes en witte helmknoppen?

Wie kan mij helpen deze soort op naam te brengen?

**A second record of the Harlequin or Asian ladybird beetle *Harmonia axyridis*
from kibbutz Netzer Sereni, Israel**

Henk K. Mienis

Kibbutz Netzer Sereni, IL-7039500 Israel

mienis@netzer.org.il

**Een tweede vermelding van het Aziatische lieveheersbeestje *Harmonia axyridis*
van kibboets Netzer Sereni, Israël**

Ruim een jaar geleden ving ik een Aziatisch lieveheersbeestje in een lichtval op de overdekte veranda van ons huis in Kibboets Netzer Sereni (Mienis, 2017). Dat was de eerste vondst ooit van deze invasieve soort in Israël. Op 6 juli 2018 trof ik opnieuw een exemplaar van *Harmonia axyridis* aan in Netzer Sereni. Dit keer zat een bleek oranje kleurig exemplaar met een kleine zwarte stip op elk dekschild op een van de gordijnen in mijn werkkamer. Heeft dan toch iemand deze controversiële soort naar Israël gebracht?

Just over a year ago I collected with the help of a light trap a specimen of the Harlequin or Asian ladybird beetle *Harmonia axyridis* on the verandah of our house in kibbutz Netzer Sereni, Israel (Mienis 2017). To my surprise it turned out to be the first find of this invasive species in Israel.

Harmonia axyridis is a native of eastern Asia however it has been introduced to almost every continent for the control of aphids in agriculture in general and horticulture in particular.

Although biological control of plant pests is intensively carried out in Israel, *Harmonia axyridis* has never been officially imported to Israel (Prof. Zvi Mendel, personal information). The nearest places where this predacious beetle has been released are situated in Turkey in the north and Egypt in the south (see references in Mienis, 2017). In the wake of this information the question has been raised: How did the Harlequin or Asian ladybird beetle arrive in Israel? Did it arrive either from the north or the south, or has someone in Israel introduced this species without informing the local authorities?

It is important to find answers to these questions because this summer on the 6th of July 2018 a second specimen of *Harmonia axyridis* was caught in one of the rooms of our house where it was resting on one of the curtains. The elytra of that specimen were again of a pale orange colour but this time only a single tiny black spot was present at each side of the elytra. There was an indication of the characteristic horizontal notch at the rear end of the elytra, but it was far less developed than in the specimen caught the previous year, in addition the legs were of a pale colour and a very large yellowish-white oval spot was present at both sides of the black "W" on the pronotum. All the mentioned characteristics are typical for this Asian ladybird beetle (Stals & Prinsloo, 2007). The latter authors figured a specimen which looked exactly the same as collected in our home (Stals & Prinsloo, 2007: fig. 2).

It is interesting that both specimens have so far been collected in kibbutz Netzer Sereni. Although we have some agriculture in the kibbutz, *Harmonia axyridis* has never been applied as a biological agent in the combat of aphid invasions. However what about the hothouses, nurseries and garden centres in the neighbourhood?

Fig. 1: *Harmonia axyridis* collected in a room in kibbutz Netzer Sereni, Israel
(Photographs: Henk Mienis)

In each case it seems worthwhile to check populations of local orange-red coloured ladybird beetles for the presence of additional specimens of this invasive species.

Acknowledgement

I like to thank Prof. Zvi Mendel (Department of Entomology, Agricultural Research Organization, Rishon leZiyon) for confirming that *Harmonia axyridis* has never been officially introduced into Israel.

References

- Mienis, H.K., 2017. A first record of the Harlequin ladybird *Harmonia axyridis* from Israel (Coleoptera, Coccinellidae). *Natuurhistorische en Andere Notities – Natural History and Other Notes*, 14: 5-7.
- Stals, R. & Prinsloo, G., 2007. Discovery of an alien invasive, predatory insect in South Africa: the multicoloured Asian ladybird beetle, *Harmonia axyridis* (Pallas) (Coleoptera: Coccinellidae). *South African Journal of Science*, 103: 123-126.

**Het jaar 1963: toen je nog zeldzame wetenschappelijke publikaties kon kopen
voor een appel en een ei op het Amsterdamse Waterlooplein**

Henk K. Mienis
Kibboets Netzer Sereni, IL-7039500 Israël
mienis@netzer.org.il

**The year 1963: when you could still buy rare scientific publications for a mere trifle on the
Waterloo square in Amsterdam**

In the autumn of 1963 the author bought three parts of the serial "Mollusques nouveaux, litigieux ou peu connus" written by the French malacologist J.R. Bourguignat in the middle of the 19th Century for a mere trifle (2.50 Dutch guilders or less than 2 Euro) on the Waterloo Square in Amsterdam, the Netherlands. Only 100 copies were printed of these publications of which the slugs were illustrated by hand-coloured plates. The original owner of these copies had stamped the covers with the initials: Ed.d.B.! Who could imagine at that time that these works were used intensively a few years later for the identifications of land- and freshwater molluscs in Israel?

Elk jaar wanneer ik voor vijf weken terug ben in Nederland om een bezoek te brengen aan mijn familie dan staat ook stevast een of meerdere bezoeken aan Amsterdam op het programma. Tot voor kort was dat geen probleem omdat ik dan bij mijn familie in Purmerend vertoefde. Sinds vorig jaar zijn zij echter verhuisd naar Joure zodat een bezoek aan 'Mokum' wat problematischer is geworden.

Mijn bezoek aan Amsterdam blijft dan meestal beperkt tot de binnenstad waar ik dan meestal een vaste route loop. Stevast bezoek ik dan een paar tweedehands boekwinkels inclusief de boekenmarkt op het Spui en in de Oudemanhuispoort en staat er ook altijd een vluchtig bezoek aan het Waterlooplein op mijn programma. Helaas heeft het Waterlooplein veel van zijn knusse sfeer uit de jaren zeventig verloren.

Toen ik nog een kwekeling was op de "Gemeentelijke Kweekschool voor Onderwijzers en Onderwijzeressen" aan de Nieuwe Prinsengracht (in de achtertuin van het armenhuis in de Roeterstraat), waren we vaak tussen de middag of gedurende een vrij uurtje te vinden op het Waterlooplein. Met plezier luisterden we naar de verkopers die ongeziene spullen in een bruinpapieren zak met mooie woorden aan de man probeerden te brengen. Soms zat in zo'n zak een aardige verrassing, maar meestal kocht je "een kat in de zak".

Je kon toen echter ook zo nu en dan aan een koopje komen. Internet bestond toen nog niet en de verkopers hadden soms geen flauw idee wat de waarde van iets was. Soms stond er een grote rij aan elkaar geschoven kramen op de markt beladen met boeken in allerlei talen. Vaak waren het hele seriewerken in de meest schitterende banden zoals het verzamelde werk van Heine of andere bekende Duitse schrijvers of eindeloze rijen encyclopedieën in de meest gangbare talen. Elk boek of deel kon je meestal voor een gulden kopen (Fig. 1).

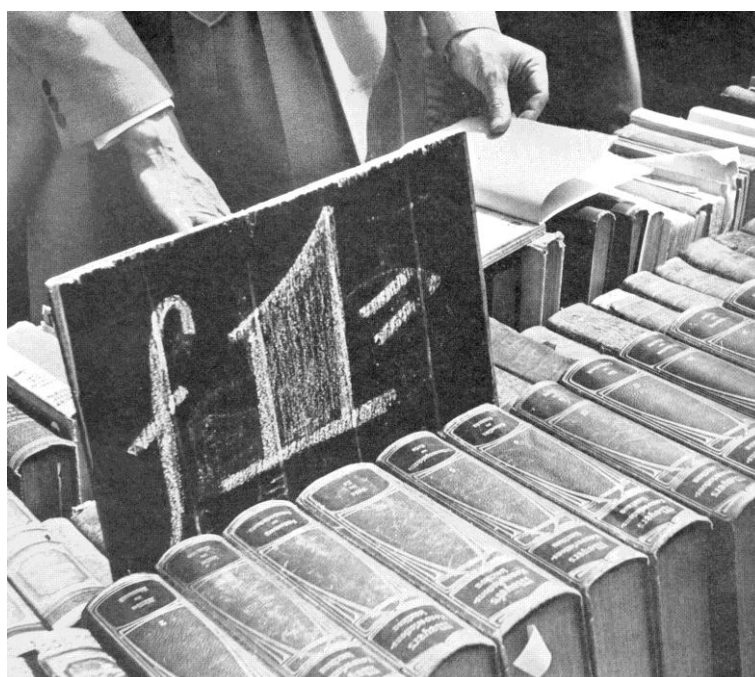

Fig. 1: Een boekenstalletje uit de jaren zeventig op het Waterlooplein

Op een mooie herfstdag in 1963 stonden op deze manier acht aan elkaar geschoven kramen met hoofdzakelijk in het Frans geschreven boeken te koop. Ik was toen in mijn vrije tijd al vrij intensief bezig met een studie van weekdieren en elke publikatie daarover was welkom. Tussen al die Franse boeken zag ik plotseling drie deeltjes uit een serie publikatie "Mollusques nouveaux, litigieux ou peu connus" geschreven door J.R. Bourguinat (Fig. 2). Het waren het vierde, zevende en achtste tiental respectievelijk verschenen in 1864, 1866 en 1867. Elk deel bestond namelijk uit de behandeling van tien soorten land en zoetwater mollusken. Alle deeltjes waren voorzien van zwart-wit illustraties (Fig. 3). Sommige platen die naaktslakken vertoonden waren met de hand ingekleurd (Fig. 4). Ik kreeg deze drie deeltjes, die slechts in een oplage van 100 exemplaren gedrukt waren (!), voor het totale bedrag van 2.50 gulden, nog geen 2 Euro!

Wie kon op dat moment vermoeden dat ik deze publikaties enkele jaren later heel intensief zou gebruiken voor de determinatie van landslakken in Israël? In de eerste twee deeltjes werden namelijk uitvoerig soorten uit het Midden-Oosten behandeld.

Het was werkelijk een koopje voor een appel en een ei. Iets wat tegenwoordig bijna niet meer voorkomt omdat binnen enkele seconden iedereen via Google kan weten hoeveel een boek of publikatie waard is.

De originele eigenaar van deze werkjes is mij onbekend. Alle deeltjes waren op de kaft echter voorzien van een ovale stempelafdruk met daarin de initialen: Ed.d.B.

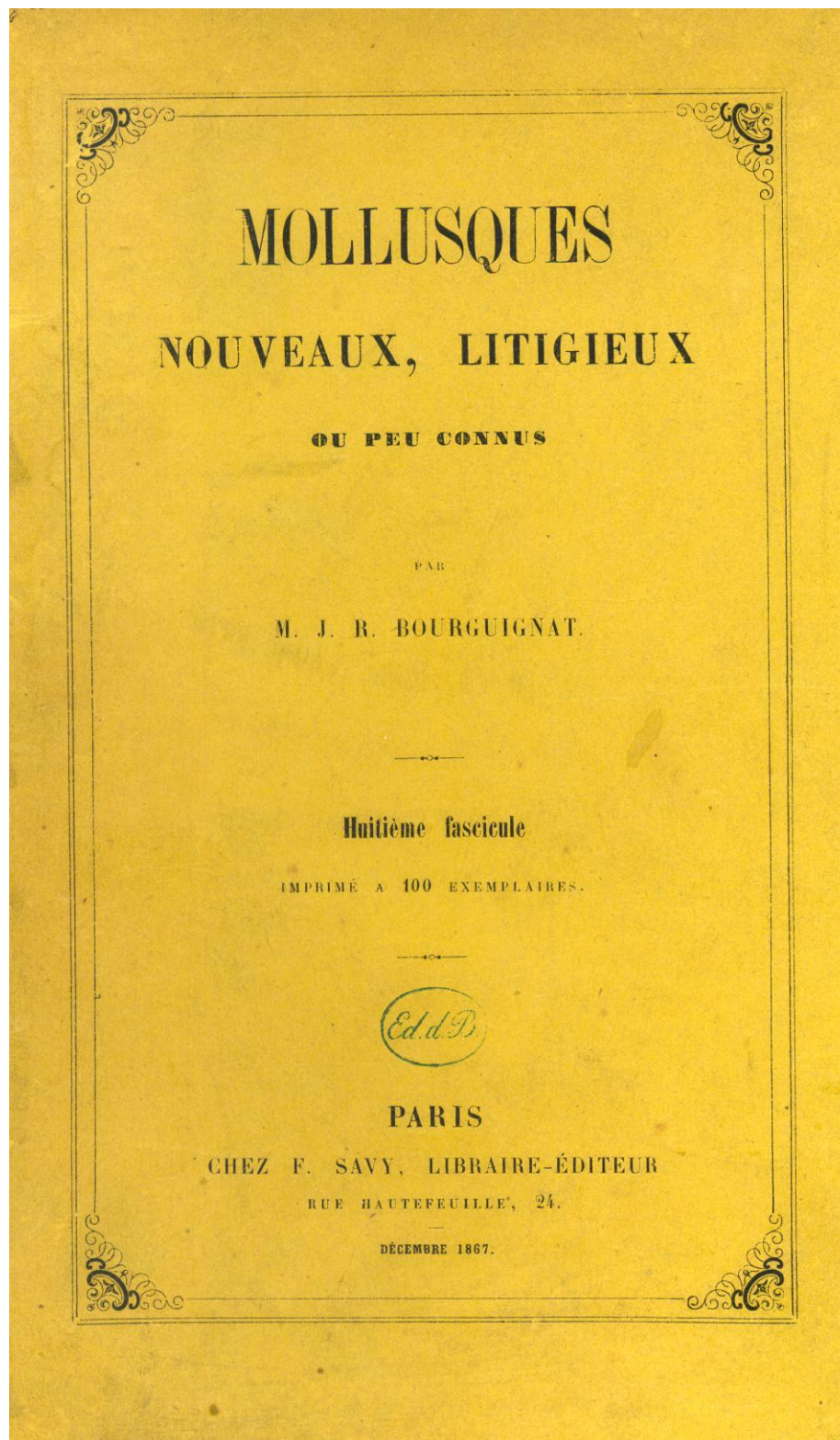

Fig. 2: Titelpagina van het 8ste tiental uit de serie:
"Mollusques nouveaux, litigieux ou peu connus"
door J.B. Bourguinat, 1867

Twee verkleinde voorbeelden van de platen zoals deze zijn verschenen in de hier bescheven deeltjes van "Mollusques nouveaux, litigieux ou peu connus" door J.B. Bourguinat.

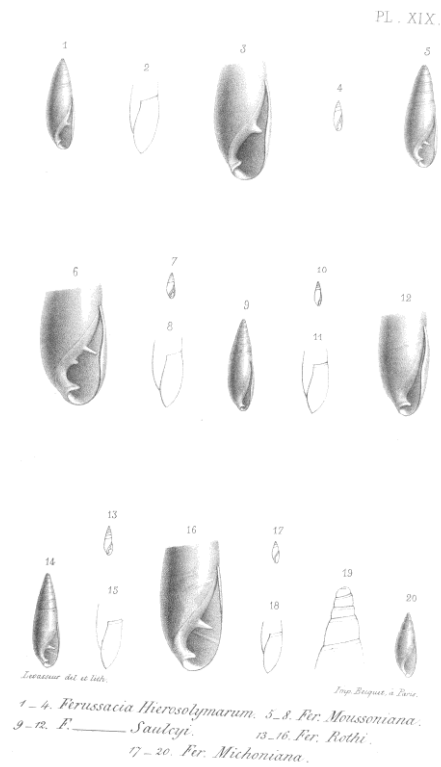

Fig. 3: Blindslakken voornamelijk uit de Levant door J.B. Bourguinat (1864)

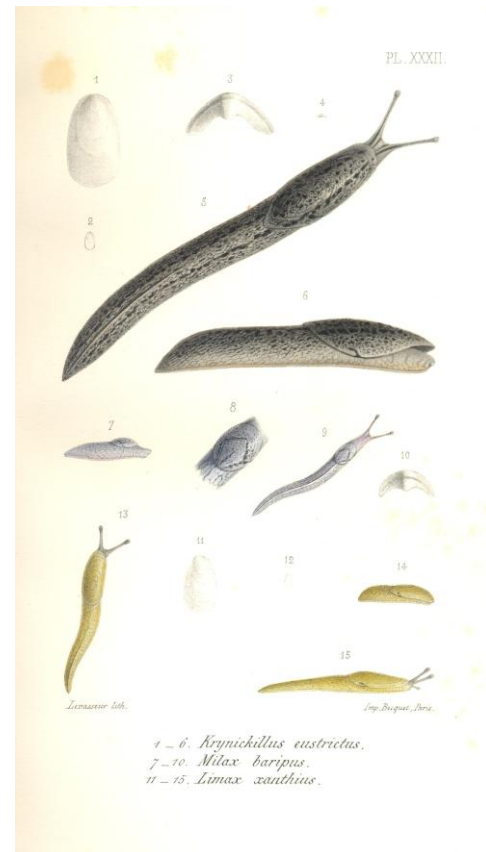

Fig. 4: Naaktslakken voornamelijk uit de Levant door J.B. Bourguinat (1866)